

การพัฒนางานจัดการมูลฝอยโรงพยาบาลปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การพัฒนาการจัดการมูลฝอยโรงพยาบาลปราสาท จังหวัดสุรินทร์

AN IMPROVEMENT OF WASTE MANAGEMENT AT PRASAT HOSPITAL, SURIN PROVINCE

ดวงรัตน์ ใจโพธิ์ 5436828 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สมชาติ โดรักษา, พ.บ., อ.ว.(เวชศาสตร์ป้องกัน), พิธิษฐ์ วัฒนสมบุรณ์, วท.ม. (อนามัยสิ่งแวดล้อม), ชุมนุม วิทยานันท์, พ.บ., อ.ว.(เวชศาสตร์ป้องกัน)

บทคัดย่อ

งานจัดการมูลฝอยโรงพยาบาล ต้องดำเนินการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม การวิจัยพัฒนาเชิงทดลอง แบบสองกลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบงานจัดการมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างก่อนกับหลังการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการ ใช้โรงพยาบาลปราสาทเป็นพื้นที่ทดลอง และโรงพยาบาลรัตนบุรีเป็นพื้นที่ควบคุม ระหว่าง 10 กันยายน 2556 ถึง 20 มกราคม 2557 กลุ่มตัวอย่าง คือ การดำเนินงานจัดการมูลฝอยโรงพยาบาล ในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง และในช่วง 1 สัปดาห์หลังการทดลอง ทั้งในพื้นที่ทดลองและพื้นที่ควบคุม รวม 20,776 ครั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 2,102 คน รวม 2,605 ชุด วัตถุประสงค์การดำเนินงาน 5 ด้าน คือ ปริมาณงาน คุณภาพงาน ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง แรงงานที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านเศรษฐศาสตร์ของการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าสถิติ Independent t, Mann-Whitney U, Paired t, Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks ที่แอลฟา 0.05 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน คือ แบบบันทึกข้อมูลพื้นที่วิจัย แบบบันทึกจำนวนผู้มารับบริการ โรงพยาบาลแบบบันทึกการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มงานประจำวัน แบบบันทึกการตรวจสอบการแยกทิ้งมูลฝอย แบบบันทึกปริมาณมูลฝอย สมุดรณการมูลฝอยรีไซเคิล แบบบันทึกรายได้จากมูลฝอยรีไซเคิล แบบสอบถามความพึงพอใจแบบบันทึกเหตุการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนารูปแบบและการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการ

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบงานจัดการมูลฝอยที่พัฒนาขึ้น ใช้หลักวิชาการด้านการบริหาร มาตรฐานงานมูลฝอย ทฤษฎีพฤติกรรมของ Fogg's behavior model พ.ร.บ.และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีโครงสร้างและระบบงาน เป็นลายลักษณ์อักษร มีคู่มือแนวทางวิธีปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน หลังการทดลอง พบว่า ความถูกต้องของการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น ทั้งมูลฝอยรีไซเคิล ($p < 0.001$) มูลฝอยอินทรีย์ ($p < 0.001$) และมูลฝอยทั่วไป ($p < 0.008$) อัตราการเกิดมูลฝอยทั่วไปลดลง ($p = 0.014$) มูลฝอยที่สามารถทำประโยชน์ได้เพิ่มขึ้น ความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ทั้งผู้บริหาร ($p < 0.001$) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ($p < 0.001$) และผู้ปฏิบัติงานมูลฝอย ($p < 0.008$) แต่ของผู้ป่วยใน ลดลง ($p = 0.037$) เสนอแนะให้ดำเนินการวิจัยต่อไป จนสามารถเป็น “ตัวแบบ” งานจัดการมูลฝอยโรงพยาบาลแบบบูรณาการสู่ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยอันตราย

คำสำคัญ: มูลฝอยโรงพยาบาล / การพัฒนารูปแบบ / วิจัยพัฒนาเชิงทดลอง / มูลฝอยอันตราย / อนามัยสิ่งแวดล้อม

**AN IMPROVEMENT OF WASTE MANAGEMENT AT PRASAT HOSPITAL,
SURIN PROVINCE**

DUANGRAT JAIPHO 5436828 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) PROGRAM IN HOSPITAL ADMINISTRATION

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SOMCHART TORUGSA, M.D., THAI BOARD OF PREVENTIVE MEDICINE, PISIT VATANASOMBOON, M.Sc. (ENVIRONMENTAL HEALTH), CHUMNUM WITTHAYANAN, M.D., THAI BOARD OF PREVENTIVE MEDICINE

ABSTRACT

This experimental development research, two groups, experiment-control pre-test and post-test design aimed to develop a new working model for hospital waste management and to compare the outputs between before and after model implementation. The new model was developed and implemented during the period from August 10, 2013 to January 20, 2014 at Prasat Hospital. The control location was Rattanaaburi Hospital. The samples consisted of 20,776 collections of waste that was acquired within a 1 week period of the pre-test and 1 week of post-test. Data were collected from 2,102 persons for analysis, A total of 2,605 questionnaires were distributed to patients and hospital staff. Comparison of the outputs between pre-test and post-test using Descriptive statistics, Independent t, Mann-Whitney U, Paired t, Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks at alpha 0.05 were applied.

The study found that the new model of hospital waste management was more efficiency. It composes of management principles, waste management standards and principles, a Fogg's behavior model theory, and enquires concerning legal aspects. The structures and systems are documented clearly with an obvious practical manual guideline. After model implementation, the accuracy of waste separation was increased in recycling waste ($p < 0.001$), organic waste ($p < 0.001$), and general waste ($p < 0.008$). General waste decreased ($p = 0.014$), while hospital income revenues increased. The satisfaction increased amongst managers ($p < 0.001$), hospital staffs ($p < 0.001$), providers ($p < 0.008$) but decreased ($p = 0.037$) with customers in IPD. A continuation of this research in an effort to establish it as a prototype for comprehensive integration of hospital waste management into community is recommended, especially regarding hazardous waste.

KEY WORDS: HOSPITAL WASTE / MODEL DEVELOPMENT / EXPERIMENTAL DEVELOPMENT RESEARCH / HAZARDOUS WASTE / ENVIRONMENTAL HEALTH

227 pages